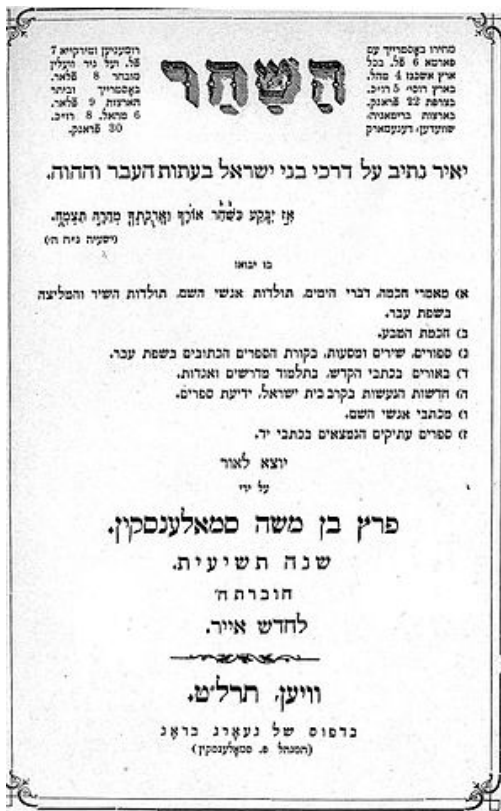

מאורות אל העבר

| May 20

איש השחר (פרץ סמולנסקין)

הנער שגדל בבלרוסיה (שבה נולד בשנת 1842) והתחנך בחינוך מסורתי במוסדות חינוך של "המתנגדים" ושל החסידים כאחד, הפך בבגרותו לאחר מסופריה הקנאים של תנועת ההשכלה. פרץ סמולנסקין תיאר בכישרון רב ובלשון שנונה וחריפה את הפגמים שמצא בחברה היהודית במזרח אירופה. כך הפך ספרו "התועה בדרכי החיים" לאחד מספרי היסוד של תנועת ההשכלה בת התקופה. עם זאת, גם משואפי ההשכלה והתבוללות לא חסך סמולנסקין את שבת עטו. במאמריו הרבים שפרסם בעיקר בעיתונו "השחר", שהיה אחד מכתבי העת העבריים החשובים ביותר באירופה של שלהי המאה התשע עשרה, תקף סמולנסקין את השואפים להיטמע ולאבד את הייחוד היהודי. על רקע תופעת הלאומיות וגלי האנטישמיות באירופה, קרא לשיבה לארץ ישראל. בעיתונו ניתן מקום מכובד למאמרים ולכתבות שעסקו בבניין הארץ ובתחיית השפה העברית. מעל דפיו הופיעו יצירות, שהפכו לימים לקלאסיקה ציונית, כמו מאמריו הראשונים של אליעזר בן יהודה ושיריו של יהודה לייב גורדון. בגיל 43 בלבד, כשהוא חסר כל, נפטר סמולנסקין ביום ט"ז בשבט תרמ"ה (1.2.1885). לימים, הועלו עצמותיו לירושלים לחלקת אישי הרוח והסופרים הציוניים בהר המנוחות.

